

TÁRSASÁGI ÜGYEK

A Magyar Nyelvtudományi Társaság 112. közgyűlése

A Magyar Nyelvtudományi Társaság 2016. december 13-án az ELTE BTK Kari Tanácstermében tartotta meg 112. közgyűlését.

1. Kiss Jenő elnök üdvözölte a megjelenteket, és megnyitotta a közgyűlést. Tájékoztatót arról, hogy az új alapszabály elhúzódo jogi jóváhagyása miatt csak szeptemberben tarthattuk meg a 2015 végére tervezett tisztújító közgyűlést. Mivel szabályaink szerint évenként egy közgyűlést kötelező tartanunk, a mostani az azóta eltelt rövid időszakról ad számot.

A tájékoztatást követően felkérte Zoltán András egyetemi tanárt, hogy tartsa meg Szláv jövevényszavaink néhány időbeli és nyelvföldrajzi kérdése című közgyűlési előadását.¹

2. Az előadás elhangzása után Juhász Dezső főtitkár terjesztette elő jelentését a Társaság 111. közgyűlése óta eltelt időszakáról.

Tisztelt Közgyűlés! A Magyar Nyelvtudományi Társaság 111., összevont (2015-ről és 2016 első félévéről szóló) és egyben tisztújító közgyűlését szeptember 21-én tartottuk. Az azóta eltelt mintegy két és fél hónapról a következőkben számolhatok be.

1. A Társaság 2016 őszén egy választmányi ülést tartott. Erre december 5-én került sor. Főbb napirendi pontjaink a következők voltak: az új választmány üdvözlése, a közgyűlés előkészítése, a megemlékezési bizottság 2017. évi tervezetének jóváhagyása és a társasági kiadványokról szóló beszámoló.

a) Az új választmány üdvözlése. – Kiss Jenő elnök, miután üdvözölte az új választmány tagjait, arról szólt, hogy milyen elvek mentén módosult a választmány. Míg a régi hagyományok szerint az elhunytak, kimaradtak helyére léptek új tagok, 2016-ban a Társaság nagyobb arányú változtatást hajtott végre. Az egyik alapelv az volt, hogy a tisztséget viselők, akik a funkcióhoz kapcsolódóan felelősséget is vállalnak, kerüljenek be a választmányba. A másik alapelv a fiatalítás, ezt törekedtünk megtartani, ahol lehetett. Az új választmány a következő csoportokból tevődik össze: a vezetőség (elnök, főtitkár, titkár, három alelnök), jegyző, pénztáros, ellenőr, szakosztályelnökök; a vidéki csoportok elnökei, a Társaság égisze alatt megjelenő folyóiratok felelős szerkesztői, a tagozatok elnökei, a Társaság hat akadémikusa, a vajdasági, kárpátaljai, erdélyi, felvidéki magyar nyelvészek egy-egy képviselője. Csak néhányan vannak olyanok, akik nem viselnek valamilyen tisztséget, de ők mindannyian kipróbált, tapasztalt tagjai a választmánynak.

b) A közgyűlés előkészítése. – Kiss Jenő elnök elmondta, hogy az elmúlt hónapoknak az új szabályzat elfogadása körüli viszontagságai a közgyűlésre is kihatnak.

¹ L. jelen számunk első tanulmányát.

A legutóbbi közgyűlés (2016. szeptember 21.) óta csekély idő telet el, ezért a főtítkári beszámoló nem egész három hónapot fog majd át. Tájékoztatta a választmányt arról, hogy a közgyűlési előadás megtartására Zoltán András egyetemi tanárt kérte föl. A közgyűlésen két díj, a Csűry Bálint-díj és a Kosztolányi Dezső-díj kiadására, továbbá egy díszoklevél adományozására kerül sor. Díszoklevél adományozásával akkor élünk, ha az arra érdemes személy tevékenysége nem illeszthető be a díjainkhoz tartozó tudományterületek közé. Díszoklevelet eddig egyszer adományoztunk: Bősze Péternek a magyar orvosi nyelvvél kapcsolatos munkáját ismertük el ezzel a kitüntetéssel. Idén Bözsöny Ferencnek szánjuk a díszoklevelet az anyanyelv igényes használatával kifejtett példamutatásáért. A javaslatokat a választmány egyhangú szavazással elfogadta.

c) A megemlékezési bizottság előterjesztése. – Korompay Klára bizottsági elnök beszámolt a 2017. évre tervezett megemlékezésekről. Javasolta, hogy a Társaság ünnepség keretében köszöntse Nyomárkay István alelnököt 80. születésnapja alkalmából. Az ünnepséget a Modern Filológiai Társasággal együtt szervezzük, amelynek ő az elnöke. A bizottság elnöke felsorolta a jövőre jubiláló 70 és 80 éves tagtársak nevét, majd javaslatot tett a köszöntők személyére és a köszöntések módjára. Kiss Jenő elnök kérte, hogy a választmányi tagok egészítsék ki az elhangzottakat, továbbá biztatott arra, hogy a tagok segítsenek abban, hogy a szükséges személyes adatok eljussanak a bizottsághoz. A Társaság tagnyilvántartása sajnos hézagos, így a legbiztosabb megoldás továbbra is a kollegiális tájékoztatás egy-egy közelgő évfordulóról. – A bizottsági előterjesztést a választmány egyhangúlag elfogadta.

d) A kiadványokról szóló tájékoztató. – Juhász Dezső főtítkár a Magyar Nyelv szerkesztősége nevében elmondta, hogy a 2016-os esztendő speciális év volt a Társaság folyóiratának életében is. Mivel a folyóirat köteles beszámolni a közgyűléseken történekről, de a rendkívüli és tisztújító közgyűléseket a kényszerű jogi várakozások miatt késve rendezhettük meg, ezért egy számnyi csúszás állt be a szerkesztés és nyomdai kivitelezés folyamatában. Az idei 3. szám nyomdakész állapotban van, a 4. szám szerkesztés alatt áll. A lemaradást 2017 januárjában tudjuk teljesen felszámolni. A folyóirat szerkesztősége jövőre is tervezi egy vagy két tematikus szám megjelentetését. Ezek közül az egyik valószínűleg egy szövegtipológiai kerekasztal anyagát tartalmazza, a másik pedig az Arany János-emlékévhöz kapcsolódik majd. – A Névtani Értesítő és az Anyanyelv-pedagógia szerkesztési munkálatairól Farkas Tamás titkár számolt be. Az internetes módszertani folyóiratunk megjelenése rendszeres, a Névtani Értesítő 2016. évi kötetének publikálása 2017 januárjában várható.

2. A Társaság szakosztályainak és tagozatainak munkájáról az alábbiakban számolok be.

a) 2016. őszi félévében a Társaság négy felolvasó ülést tartott Budapesten. Az előadások közül kettőt az Általános nyelvészeti szakosztály, egyet-egyét pedig a Magyar nyelvi és a Finnugor szakosztály szervezett. A szervezőmunkába az Általános nyelvészeti szakosztály Pragmatikai tagozata is bekapcsolódott. A felolvasó ülések előadói időrendben a következők voltak: Hoffmann Ildikó, Balázs Géza, Abuczki Ágnes, Honti László.

b) A Társaság tagozatai közül a Pragmatikai tartott egy előadást.

A Magyaritanári tagozat nem tartott önálló rendezvényt az őszi folyamán, de a tevékenységének része az Anyanyelv-pedagógia című online folyóirat megjelentetése és a tagozat

saját honlapjának gondozása is. Sikeres pályázatokat állítottak össze a jövő évi jubileumi Simonyi Zsigmond helyesírási verseny döntőjének a megrendezéséhez. (A Kárpát-medencei helyesírási verseny őszi fordulója időközben le is zajlott.)

A Névtani tagozat egy konferencia társrendezésével járult hozzá az őszi programokhoz. A Névtan és terminológia 5. Név és identitás című szimpóziumot szeptember 28-án a Károli Gáspár Református Egyetem bölcsészkarán rendezték a helyi Magyar Nyelvtudományi Tanszék és Terminológiai Kutatócsoport, az ELTE Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézete, a Magyar Nyelvtudományi Társaság, valamint a Magyar Nyelv Terminológiai Tanácsa összefogásával. Névtani előadások a vidéki csoportokban is elhangzottak, ezekről alább számolok be. – A tagozat tevékenységéhez kapcsolódik a Társaság onomasztikai szakfolyóiratának, a Névtani Értesítőnek a kiadási munkálatai is.

3. A Társaság v i d é k i c s o p o r t j a i a tőlük kapott beszámolók szerint a következő szakmai programokat szervezték az elmúlt két és fél hónap folyamán.

A debreceni csoport 2016 őszi 5 felolvasó ülést tartott a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karán; az előadók (időrendben) E. Nagy Katalin, Gellért Rita, Katona Csilla, A. Molnár Ferenc, Póczos Rita voltak.

Az egri csoport 2016. november 29-én A nevek világa címmel egy két előadásból álló rendezvényt szervezett az Eszterházy Károly Főiskolán, ahol Havasiné Kovács Helga és Takács Judit voltak az előadók. A rendezvény a Főiskola tudomány ünnepi sorozatába is beilleszkedett.

A szegedi csoport két helyszínen, két rendezvényen köszöntötte a csoport elnökét, a hetvenéves Nagy L. Jánost. Az első alkalom Budapesten volt, október 19-én, ahol társasági ülés keretében, az ELTE Bölcsészkarán Békési Imre mondott laudációt. A tudományos előadást Balázs Géza tartotta. A második alkalom Szegeden, a Szegedi Akadémiai Bizottság székházában volt október 25-én, ahol egy beszélgetéssel egybekötve köszöntötték a jubilánst. A beszélgetőtárs Schirm Anita volt. 2016. november 7-én Zsombón, a Nép-főiskolán Nagy L. János tartott előadást Bóbita varázskönyve címmel Weöres Sándorról.

4. K i a d v á n y a i n k sorában mindenekelőtt a Társaság folyóiratairól kell számot adnunk. A Magyar Nyelv 2016-ban immár 112. évfolyamát jelenteti meg, az akadémiai támogatás és a pályázatok megszabta keretek közt. A folyóirat számai nyomtatásban és elektronikus formában egyaránt elérhetők. Jelenleg az idei 4. szám szerkesztése folyik (l. még a választmányi beszámolóban elmondottakat is). A Névtani Értesítőnek a 38. évfolyamát szerkesztjük, a szűkös anyagi lehetőségek mellett is a korábbiakhoz hasonló terjedelemben és változatos tartalommal. A folyóirat legtöbb évfolyama immár az interneten is elérhető, a <http://nevtart.elte.hu> oldalról. Az Anyanyelv-pedagógia jelenleg 9. évfolyamánál tart, továbbra is évi négy folyóiratszámmal és sokszínű tartalommal jelentkezik a világhálón. A szakmódszertani és -pedagógiai folyóirat olvasottsága öröndetes módon továbbra is növekszik.

A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai sorozat – megfelelő források hiányában – újabb kötettel nem gyarapodott az őszi folyamán.

Ez alkalommal is jelezzük, hogy a Társaság rendszeresen támogatja kiadványaival a határon túli, illetve hazai kutatóhelyeket, valamint különböző szakmai rendezvények és versenyek megszervezését.

Itt említem meg, hogy társaságunk honlapja változatlanul működik (<http://mnyt.hu>); innen folyóirataink elektronikus változatai, illetve egyes tagozataink honlapjai is elérhetők.

5. Jubiláló tagtársaink közül budapesti felolvasó ülésen köszöntöttük Bánréti Zoltánt, Nagy L. Jánost és Bakró Nagy Marianne-t 70. születésnapja alkalmából. Tagjaink közül Király Lajos töltötte be 80. életévét. Neki levélben gratulál a Társaság elnöksége. Nagy L. János számára a szegedi csoport is szervezett köszöntést. Jó egészséget és tőretlen munkakedvet kívánunk minden jubiláló tagtársunknak!

6. A legutóbbi társasági közgyűlés óta eltelt rövid időszak alatt társaságunk tovább folytatta sokszínű, gazdag szakmai, tudományos és ismeretterjesztő tevékenységét. Bízunk benne, hogy ez a munka a jövőben is hasonlóképpen folytatódhat. Kérem a tisztelt tagságot jelentésem elfogadására.

3. A közgyűlés a főtitkári jelentést egyhangúlag elfogadta. Ezután Gerstner Károly ismertette a számvizsgáló bizottság jelentését. A bizottság ellenőrizte a Társaság iratait, bizonylatait, az állami és felügyeleti szerveknek (APEH, MTA) elküldött bevallásait, és azokat rendben találta. A Társaságnak – államháztartáson kívüli szervezetként – az MTA-nak, az NKA-nak és egyéb állami szerveknek a pályázati pénzekkel tételesen el kell számolnia. Az elszámolások és a bevallások ellenőrzéseiről készült jegyzőkönyvekből kiderül, hogy a nyilvántartásokat a Társaság szabályosan végzi. – A közgyűlés a jelentést egyhangúlag elfogadta. Ezután Gerstner Károly felolvasta a pénztárosi jelentést:

A Társaság 2016. évi pénzforgalma a következőképpen alakult:

Bevételek: 8.927.500 Ft

2015. évi maradvány:	64.000 Ft
MTA-támogatás:	670.000 Ft
SZJA 1% felajánlásából:	174.500 Ft
Tagdíj:	438.000 Ft
Pártolói tagdíj	40.000 Ft
Kiadványértékesítés:	181.000 Ft
Egyéb (pályázatok, képzések, folyóirat-támogatás stb.):	7.360.000 Ft

Kiadások: 8.893.920 Ft

Személyi kiadások:	5.054.600 Ft
Szerkesztői, egyéb díjak, munkabér:	3.980.000 Ft
Kifizetéseket terhelő járulékok:	1.074.600 Ft
Készletbeszerzés:	794.320 Ft
Egyéb dologi kiadás:	3.045.000 Ft
Bérleti díj:	138.000 Ft
Postaköltség:	50.000 Ft
Banki költség:	143.000 Ft
Egyéb (tárhelyköltség, javítás, versenyszervezés stb.):	2.714.000 Ft
Időben elhatárolt fizetési kötelezettség (NAV)	470.000 Ft

A Társaságnak 2016-ban 33.580 Ft maradványa keletkezett.

A Társaság tagdíjbevételei, akadémiai támogatása és a pályázati bevételei jelenleg valamivel magasabbak, mint a kiadási oldalon szereplő tételek. A Társaság folyamatosan törekszik arra, hogy kiadásait és bevételeit egyensúlyban tartsa, megőrizve működésének

penzügyi alapjait. 2017-ben optimális esetben a szerény mértékű többlet megtartása az egyik fontos feladat.

4. A díjak és kitüntetések átadása. – Társaságunk 2016-ban a Csűry Bálint-émlékérmét és díjat, valamint a Kosztolányi Dezső-díjat adta ki. Kiss Jenő elnök méltató szavak kíséretében a Csűry-émlékérmét Fodor Katalinnak, az ELTE nyugalmazott egyetemi docensének, a Kosztolányi-díjat Rozgonyiné Molnár Emmának, a Szegedi Tudományegyetem nyugalmazott főiskolai tanárának adta át. A Társaság díszoklevéllel tüntette ki Bózsöny Ferencet a szép magyar beszédért kifejtett példamutató tevékenységéért. Az oklevelet elnökünk nyújtotta át. A díszoklevél teljes szövege a következő: „A Magyar Nyelvtudományi Társaság díszoklevelet adományoz dr. Bózsöny Ferenc tagtársunknak a magyar nyelv hangzó értékeinek hosszú évtizedeken át tartó, következetes képviseléséért és hatékony felmutatásáért, a szép, igényes magyar beszéd népszerűsítéséért és a választékos nyelvhasználat terén mutatott példájáért.”

5. Kiss Jenő elnök megköszönte a bizottságok és tisztségviselők munkáját, a közgyűlésen megjelentek részvételét, és minden tagtársnak kellemes ünnepeket kívánva beakasztotta a közgyűlést.

Összeállította: JUHÁSZ DEZSŐ
Eötvös Loránd Tudományegyetem

Nagy L. János hetvenéves*

A második világháború után az első békeév 1946: ekkor született június 22-én Kiskunhalason mai ünnepeltünk, Nagy János. A Mélykúti Általános Iskola és a kalocsai I. István Gimnázium után a szegedi JATE-n szerzett magyar-országi szakos középiskolai tanári diplomát 1970-ben. 1976-ig a kiskunhalasi Szilády Áron Gimnázium tanára, ez évben pályázott a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola nagy múltú Magyar Nyelvészeti Tanszékére.

Ez a tanszék 1928-ban Szegeden, a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskolán a Kolozsvári Egyetem professzoraként érkezett Erdélyi Lajos egyetemi magántanár irányításával kezdte meg munkáját; s a tanszék idők folyamán olyan munkatársakkal gyarapodott, mint Csefkó Gyula, a magyar szóláskincs távlatokat nyitó kutatója; Nyíri Antal, a JATE BTK későbbi tanszékvezető egyetemi tanára, Inczeff Géza jeles földrajzinév-kutató, Benkő László, az első magyar költői szótárnak, a Juhász Gyula-szótárnak a szerkesztője, illetőleg Török Gábor neves József Attila-kutató, a nyelvészeti stilisztika egyik első képviselője. Nagy János méltó követőjüknek bizonyult. 1976-tól főiskolai tanársegéd, adjunktus, docens, majd 1994-től főiskolai tanár; professzori kinevezését Göncz Árpádtól vette át 2000-ben.

Szegedre kerülve leíró magyar nyelvtani tárgyakat, ezekkel együtt nyelvművelést, beszédtechnikát, beszédművelést, retorikát tanított. Magyar szakos tanárjelölteket 2007-ig oktatott, ezután tanítójelölteket, óvodapedagógus-jelölteket; alkalmazott nyelvész, ezenkívül

* Elhangzott a Nyelvtudományi Társaság 2016. október 19-i ülésén, az ELTE BTK-n.